N°. 205. 1836

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Nieuws- Wetenschappelijk Blad.

Zondag en Maandag 28 *en* 29 *Augustus.*

LATERE BERIGTEN DER VORIGE COURANT.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 24sten Augustus.

De koning zal naar men verneemt het kasteel van Eu gaan betrekken, doch alvorens een paar dagen in het kamp van Compiegne doorbrengen, zoowel om de troepen in oogenschouw te nemen, als om zijnen zoon, den hertog *van Orleans* te bezoeken, die nog niet geheel hersteld schijnt en bij de aankomst in het kamp zijne kamer had moeten houden. Volgens sommigen zouden de ordonnantiën van het ontslag der ministers wel eens van genoemd kasteel kunnen gedagteekend worden; doch gesteld dit ware het voornemen, zoo dient er alsdan toch *eene nieuwe* combinatie tot stand te zijn gebragt, waarvan tot heden nog niets blijkt.

— De heer *de Talleyrand* wordt heden of morgen te Parijs verwacht.

— De spaansche generaal *Alava* begeeft zich, in afwachting der gebeurtenissen, naar Tours.

— Zoo men verzeker zou de heer *Thiers* den Spaanschen finantieminister van het jongst kabinet, *Aguirre Solarte*, die zich nog alhier bevindt, aangeraden hebben, als in 't belang van zijn land, daar Spanje te gaan en daar de verzekering te brengen, dat Frankrijk Spanje's trouwe bondgenoot steeds zou zijn, indien men, meer overeenkomstig met de overige constitutionnele staten, en de nadeelen inziende eener dictatoriale vergadering, bij afwijking der constitutie van 1812, besluiten kon tot het aannemen van het beginsel eener tweede kamer. De heer *Aguirre Solarte* zou geantwoord hebben, niet te weten, waartoe men te Madrid moge besluiten, maar dat de raadgevingen van Frankrijk in de tegenwoordige crisis weinig ingang vinden.

— Eindelijk heeft men tijdingen uit Madrid, langs den gewonen weg, tot den 16den deezer, en standige berigten houdende van de gebeurtenissen te Madrid, gevolgd op de tijding van het voorgebeurde te St. Ildefonse. De hoofdzaak komt voornamelijk hier op neer. Zoodra de militaire opstand van St. Ildefonse in den morgen van den 13den te Madrid bekend was geworden, geraakte de bevolking in beweging en begon de straten te doorloopen, onder het roepen van *leve de constitutie!* Het is denkelijk, dat de nog niet geheel ontwapende nationale garde aan deze beweging deel nam en zelfs vermoedelijk, dat de troepen, op wier geest onophoudelijk door zendelingen en opruijers van de geheime clubs gewerkt werd, minder blijken van goedgezindheid begonnen te geven, dan zij door de krachtige maatregelen van den generaal *Quesada* tot nog toe hadden betoond. Tot daadzaken schijnt het dezen dag echter niet te zijn gekomen, maar op den volgenden, den 14den, terwijl de oorlogsminister *Mendez Vigo* zich te St. Ildefonse bij de koningin bevond, ontstond er in de hoofdstad een gevecht tusschen een aantal nationale garden en een bataillon linietroepen; verscheiden personen werden gekwetst; regtens had deze strijd geene verdere gevolgen, want kort daarna verbroederden zich, waarschijnlijk door den gedeeltelijken afval der troepen, onderscheiden korpsen van het garnizoen met het volk. De gisting nam intusschen hand over hand toe, en gewisselijk zou het den 15den tot bloedige tooneelen in de hoofdstad zijn gekomen, toen in den morgen van den 15den de minister van oorlog van St. Ildefonse terug kwam, met de bekende ordonnantiën van het aannemen der constitutie en het benoemen van een nieuw ministerie. In den namiddag werd daarop, onder een' ontzaggelijken toevloed van volk, op de Place Mayor, een voorloopige steen geplaatst, met de woorden daarop: „Plein der constitutie." De plaatsing van dezen steen geschiedde onder het lossen van het geschut, het luiden der klokken en de luidruchtigste kreeten der volksmenigte. Den 16den moest de constitutie met de gewone formaliteiten worden geproclameerd; des avonds zou de stad verlicht zijn.

De officiele Madridsche courant van den 16den geeft, in deze bewoordingen, verslag van het plaats hebben der bedoelde afkondiging: „Nachtens het decreet van H. M. de koningin-regentes, van den 13den deezer, tot herstelling der echtheid van den 15den opgenomen, is de constitutie van 1812, door de algemeene en buitengewone cortes gestemd, met de vereischte plegtigheden op de gebruikelijke plaatsen afgekondigd geworden. De huizen en openbare gebouwen waren ten vreugdeblijke met vaandels behangen. De klokken der kerken hebben geluid. Des avonds is de stad verlicht geweest. De orde en rust hebben den geheelen dag geheerscht. Men merkte een zeldzaam toevloed van menschen in de straten op; de vreugde en geestdrift openbaarden zich in de hoogste mate."

Bij een nader decreet dan het reeds bekende, insgelijks den 16den te St. Ildefonse geteekend, werd het personeel van het nieuwe ministerie als volgt voorloopig aangevuld: tot minister van justitie don *J. Landero Corchado*; tot minister van oorlog don *A. G. Gamba*; van marine don *M. Moreno*; de heer *M. Egea* is, staande de afwezendheid van den heer *Ferrer*, met de finantien belast.

Ten gevolge der gebeurtenissen is de voorloopige zitting der cortes ingesteld. Dit berigt werd den 15den, den dag vóór de zitting, te Madrid publiek gemaakt.

In den loop van den 15den werden door den nieuwen kapitein-generaal van Kastilien, *Seoane*, twee proclamatien uitgevaardigd, eene aan de ingezetenen van Madrid, de tweede aan de troepen en nationale garde. In beide werd kennis gegeven van de door de regentes genomen besluiten, doch tevens bijzonder de strekking, om tot orde en rust en habedaving der krijgstucht aan te manen, bijzonder ook, dat men zich van elke wraakzuchtige kreet of daad moest onthouden. In weerwil daarvan werd de eerste dag van de aanneming der constitutie reeds geschandvlekt door eene afschuwelijke daad, den moord namelijk van den generaal *Quesada*. Bij de strenge maatregelen door deze in de laatste dagen genomen, kon het niet missen, of zijn leven was bij den heer van zaken in gevaar. Hij schijnt zich in den morgen van den 15den uit Madrid verwijderd te hebben, doch op zijne uitkomst van de hoofdstad, te Horlaleza, door nationale garden herkend, werd hij door deze laaghartige doodgeschoten. Hoe onregtens de wraak- en partijzucht thans, nu de tengels verbroken zijn, en bij de algemeene opgewondenheid zich zoekt bot te vieren, laat zich gemakkelijk begrijpen. De ministers en al wie tot hen of het vorig bestuur in eenige betrekking stonden, hebben Madrid verlaten of houden zich verborgen. Zoo de eersten mogten in handen komen is hun lot ligt te voorzien; immers reeds bevat een der dagbladen, *El Castellan*, een artikel, waarin de ministers aan de openbare wraak worden prijs gegeven en de noodzakelijkheid beloogd van een groot voorbeeld te stellen.

De bladen der hoofdstad, thans van de censuur ontslagen, behelzen een aantal meer of min afwijkende bijzonderheden van de jongste voorvallen, alles in een toon gesteld, die van den heerschenden staat der gemoederen getuigt. De *Revista* vermeldt nog, betrekkelijk het gebeurde te la Granja, dat juist dien avond in den schouwburg een stuk vertoond werd, getiteld: *Een revolutietijd te Parijs*, hetgeen de gemoederen reeds eenigermate opwondt. Kort daarop kwam het bataillon provinciale militie, 't welk buiten gekantonneerd lag, de poort van Segovie openbrekende, de stad binnen, vereenigde zich met het 4de regiment garde, waarna men op het palais afging. Nadat de koningin regentes toegegeven had, werden de woorden *leve Isabella II en de constitutie van 1812*, op een stuk papier geschreven, en dit aan de troepen rondvertoond, die alsnu voldaan aftrokken.

Te Madrid had men in geen zes dagen berigten uit Frankrijk of uit Arragon ontvangen, door het afsnijden der gemeenschap door de bende van *Bastie*.

De berigten alhier van de grenzen ontvangen, houden weinig bijzonders.

Te beurze van heden (24 *Augustus*) waren aangeteekend: 5 pC. 108.60; 3 pCt. 79.60; Nap. rent. 99,95; Sp. Ardoin 30 ¼; Differed. 10 ¼; Passive 9 ¼; Rom. L. 102 ½.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 27sten Augustus.

Gisteren morgen ten 10 ure is L. K. H. de Prins *van Oranje* van deszelfs beide oudste zonen vergezeld, van het Loo komende, Arnhem gepasseerd, naar het hoofdkwartier te Tilburg terugkeerende.

— Het berigt door de *Staats-Courant* heden publiek gemaakt, omtrent den staat van gezondheid van H. K. H. Prinses *Frederik der Nederlanden*, luidt, dat Hoogstdezelve, gelijk ook de jonggeboren Prins, zich gisteren morgen zeer wel bevond.

— Te 's Hage is eergisteren aangekomen de heer *Cartwright*, maar jaar in Brusche dienst, met depeches belast. — Alsdan wordt voorts uit Duitschland verwacht H. K. H. Mevrouw de Hertogin *van Gloucester*.

— Te 's Hage is in den nacht van gisteren overleden de generaal-majoor *L. A. Cocq van Oijen*, ridder der order van den Nederlandschen Leeuw, thesurier van de weduwen- en weezenkas voor de officieren der landmagt, enz.

— Het secretariaat van het departement van justitie, waarvan de betrekking door wijlen mr. *G. Anser* vervuld werd, wordt voorloopig door den referendaris, den heer *A. Muller*, waargenomen.

— Uit Dordrecht schrijft men, dat II. Woensdag te Asperen, door het afsteken van vreugdevuren ter gelegenheid van 's Konings jaardag, ongelukkig brand was ontstaan, en daarbij niet minder dan tien huizen zouden in den asch gelegd zijn.

— Te Dordrecht zal heden middag van de werf van den scheepsbouwmeester *Cornelis Gips*, te water worden gelaten het tweedekker fregatschip *Oud-Alblas*, groot ongeveer 450 lasten.

— Te Arnhem zijn den 25sten zeven-en-negentig Beijersche en Keurhessische landverhuizers aangekomen, die zich naar Amsterdam begeven, om van daar naar Amerika over te steken.

— De beambten der in- en uitgaande regten zijn door de heeren gouverneurs uitgenoodigd geworden, om hunne meerdere opmerkzaamheid te vestigen op den invoer hier te lande van fransche [illegible] welke over andere landen herwaarts wordt aangebragt en aangegeven als niet uit Frankrijk afkomstig.

— Z. M. de Koning heeft zich het voorstel laten welgevallen, dat eene proeve worde genomen in de gevangenis voor jeugdige veroordeelden te Rotterdam, tot het boren van eenen welput, ten einde aldaar goed zuiver drinkwater te zullen verkrijgen.

— De scheepvaart door de Zond is dit jaar veel drukker dan in vroegere jaren. Indien het getal der doorgezeilde schepen al niet gelijk staat met het getal van de in het jaar 1832 doorgezeilde, is echter de waarde der ladingen in geenen deele bij die van het genoemde jaar ten achtere. Niet zelden passeren op eenen dag 2 tot 300 schepen het fort Kronburg, hetgeen, van de kust gezien, een onbeschrijfelijk schoon gezigt oplevert. — Het aan den ingang van den Zond gestationeerde sleepstoomschip, hetwelk verleden jaar eene nieuwe machine heeft verkregen, is voor de doorzeilende vaartuigen van groote dienst. Vroeger lag eene massa schepen soms 6 weken voor anker op gunstigen wind en stroom te wachten; thans kunnen zij, door middel van het bedoelde stoomsleepschip, terstond bij hunne aankomst voor Kronburg den Zond doorvaren.

De jongste berigten van de Spaansche grenzen gaan tot den 20sten dezer uit Bayonne, en vermelden onder anderen, dat de karlisten in de laatste dagen drie nieuwe bataillons, onder den naam van *koninklijke provincialen* gevormd hadden. Deze bataillons waren te zamen 2000 man sterk en bestonden voornamelijk uit Spaansche deserteurs en van het vreemd legioen. *Villareal* had zich op Penacerrada gerigt, om te beletten dat deze plaats versterking van Vittoria kreeg, doch hij had zijn doel niet kunnen bereiken. Nabij Vittoria hadden de karlisten eene batterij opgerigt en eenige granaten in de stad geworpen. — De generaal *Iturralde* en de brigadiers *Elio* en *Zarategui* waren den 12den met 10 bataillons infanterie en eenige kavallerie en artillerie in de valei van Solana nabij Estella, getrokken; deze magt zou tegen de Ribera van Navarre bestemd zijn.

De courant van Onate van den 7den houdt het dekreet van don *Carlos*, waarbij den engelschen deserteurs vergund wordt terug te keeren. Onder de karlistische gelederen zouden zich ook een groot getal Franschen, vooral onder de artilleristen bevinden. Te Estella alleen telde men 400 overloopers van het vreemd legioen.

Don *Carlos* zou weder wegens geldgebrek in verlegenheid zijn, en een viftal onwillige bevelvoerders hebben doen in hechtenis nemen.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 25sten Augustus.

Te Berlijn werd, volgens van daar ontvangen brieven, van eene op handen zijnde conferentie in eene der boheemsche badplaatsen gesproken, waarin de jongste gebeurtenissen in Spanje aanleiding zouden gegeven hebben en waaraan ook een pruissisch diplomaat van zekere bekwaamheden deel zou nemen.

In den *Schlesischen Merkur* leest men desaangaande, van den boven-Elbe geschreven, nog het volgende:

» Men wil weten dat de oostenrijksche en pruissische regeringen, ten aanzien der zaken van het pyreneesche Schier-eiland, tot de overtuiging zijn gekomen, dat het hoog tijd is geworden om een perk te stellen aan de wanordes en gruwelen, als waarvan het lijdelijk blijven aanschouwen den leiders der hedendaagsche staatkunde door de geschiedenis ten hoogste kwalijk zoude geduid worden. De overtuiging zou bij de genoemde hoven bestaan, dat het kabinet der Tuilerijen reeds zoovele bewijzen zijner opregte gezindheid gegeven had, dat Europa van Frankrijks tusschenkomst in de Spaansche zaken niets te vreezen had. Rusland zou intusschen dit gevoelen nog niet deelen; dezelfs toestemming voor de tusschenkomst van Frankrijk zou dus in de eerste plaats nog moeten verkregen worden. Men vleide zich echter met de hoop, dat ook deze te gereeder zoude volgen, daar ook Engeland in den jongsten tijd wederom meer vertrouwen inboezemde, en bijzonder door dezelfs gedragingen ten aanzien van Zwitserland, het bewijs had gegeven, dat het genoemde vaartuigsels wes de revolutionnairen op het vaste land den minsten bijstand te verleenen."

— Behalve HH. MM. de Keizer en Keizerin van Oostenrijk, zullen te Prag bij de kroning aanwezend zijn, de aartshertog *Frans Karel*, de aartshertogin *Sophia*; de aartshertog *Karel* met twee zijner zonen, de Prins *Theresius*; de aartshertogen *Johan*, *Reinier* met zijne gemalin; de aartshertogen *Lodewijk*, *Ferdinand* en *Maximiliaan*, de Prins van *Salerno*; voorts de Koning en Koningin van Saxen. De aartshertogin *Maria Louisa*, die naar het zeggen insgelijks de kroningsplegtigheden zou bijwonen, begeeft zich integendeel van Weenen weder regtstreeks naar hare staten terug. Men wil thans op nieuw verzekeren, dat deze Vorstin met der daad voornemens zoude zijn van hare staten afstand te doen, en dezerwege zou te Prag de definitieve overeenkomst worden opgemaakt. Volgens de daaraan in den tijd vastgestelde en door de mogendheden nader bekrachtigde bepalingen, zullen dan de hertogdommen van Parma, Piacenza en Guastalla aan den hertog van Lucca komen, vervalt dit laatste hertogdom aan den groot-hertog van Toskane, die daarvoor weder eenige streken van zijn gebied aan den hertog van Modena afstaat. De aartshertogin zou nu, ten gevolge der in Praag te maken beschikkingen, de jaarlijksche renten van 500,000 fl., die Oostenrijk en Toskane verpligt waren tot op haar afsterven aan den hertog van Lucca uit te keeren, als schuldbestelling voor haren afstand, in plaats van den genoemden hertog, ontvangen.

— De courant van Venetie meldt, op geloof van brieven uit Civita Vecchia, in Romanie, dat de zich in het bagno aldaar bevindende boosdoeners, ten getale van 800, gemeenschappelijk met hunne bewakers de vlugt genomen hadden. Men was hen achter weder op het spoor.

— In de russische stad Meschtschowsk heeft den 25sten laatstleden een vreeselijk onweder gewoed, waardoor alle publieke gebouwen schrikkelijk geleden hebben en meer dan honderd huizen onbewoonbaar geworden zijn, zoodat de schade op niet minder dan honderd en vijftig duizend roebels geschat wordt. Slechts één mensch heeft daarbij het leven verloren, doch verscheiden zijn gewond geraakt. Ook te Charkow is groote verwoesting aangerigt.

— Ter Weener beurze van den 24sten waren gevraagd: 3 pCt. Metall. 104; 5 pCt. 100; Bankactien 1352.

ENGELAND.

LONDEN, den 24sten Augustus.

Zondag is Zr. Ms. een-en-zeventigste verjaardag plegtig gevierd geworden en door den Koning een groot diner in Georges-Hall gegeven, waartoe ongeveer twee honderd personen genoodigd waren.

— Zaterdag heeft de heer *Hume* zich nog verpligt geacht, vóór het sluiten der parlementszittingen, in het Lagerhuis zijn gevoelen te ontwikkelen, dat het niet vervullen der gekoesterde hoop op talrijke hervormingen en verbeteringen alleen aan de Lords te wijten was, omtrent welke hij zich, als naar gewoonte, zeer heftig uitliet, terwijl hij ook de Ministers van verregaande toegeeflijkheid beschuldigde, dat zij in onderscheidene opzigten hunne tegenparty hadden toegegeven. De spreker heeft zijne rede niet kunnen ten einde brengen, naardien het Huis te midden daarvan werd opgeroepen, om de koninklijke aanspraak bij de sluiting aan te hooren.

— Tusschen de bladen der behoudende partij en die der ministers is het tot een pennestrijd gekomen, ter zake van de jongste aanspraak des Konings tot sluiting van het parlement. De *Times* beweert bij herhaling, dat de Koning onderscheidene zinsneden, door de ministers in het ontwerp gebragt en waarbij het gedrag der lords ten aanzien van onderscheidene metten, die met de belangen der gevestigde kerk in verband stonden, strengelijk opgezet werd, gewraakt geleden had; ook in andere gedeelten had de Koning de hem voorgelegde aanspraak bestreden. De bladen van het ministerie integendeel verklaren, volgens de *Times* dezelve zegt voor geheel onwaar, niet zonder eenigen grond daarbij voegende, dat eene dergelijke berisping van een der beide parlementshuizen in de koninklijke aanspraak, niet minder ongehoord dan ongerijmd zoude zijn. De *Times* wil voorts opgemerkt hebben, dat de Koning bij de sluiting der zitting, den hertog *van Wellington*, lord *Lyndhurst* en andere leden der tegenpartij, bijzonder vriendelijk, doch den eersten minister, lord *Melbourne*, daarentegen met zekere koelheid bejegend had.

— Te Warwick is den 23sten de heer *C. F. Canning*, een nog jeugdige zoon van den grooten staatsman van dien naam, en de beginselen der behoudende partij toegedaan, tot parlementslid met 464 tegen 434 stemmen verkozen. Zijn mededinger, de heer *Hobhouse*, behoort tot de whigpartij en is een broeder van den minister *Hobhouse*.

— Men heeft hier tijdingen uit St. Sebastiaan van den 17den augustus, welke weder een treurig tafereel ophangen van den staat van het engelsch legioen. Een groot deel van hetzelve is, ten gevolge van wanbetaling of op grond dat de diensttijd verstreken is, aan het muiten gegaan en zwerft reeds bezuiden in den omtrek van St. Sebastiaan rond. Den 13den had de generaal *Evans* zich te vergeefs naar Bajonne begeven om aan geldmiddelen te komen. De slechte staat van het legioen wordt voorts veel ook toegeschreven aan het gemis van officieren, waarvan de beste meerendeels, onder het een of ander voorwendsel, de dienst verlaten hebben.

Terwijl de ministeriele *Globe* beweert, dat aangezien de tegenwoordige omstandigheden, het gehoede legioen ontbinden en afgedankt zal worden, en men de manschappen herwaarts terug zal voeren, zoodra daartoe genoegzame geldmiddelen voorhanden zijn, verzekert de ingelijks ministeriele *Courier*, dat het zoo ver niet zal komen; dat men wel is waar, op de tijding van de aanneming der constitutie van 1812, reeds daartoe het voornemen had gehad, doch dat, ten gevolge der verandering in Spanje, de rijke bankier dezer stad, *Thornton*, zoo veel vertrouwen in de zaken van dat land had opgevat, dat hij een aanzienlijk voorschot

den behoeve van het legioen had aangeboden; dien ten gevolge hadden de werving en de expeditie der laatstelijk geworven manschappen voortgang gehad.

— Laatere berigten uit Philadelphia spreken van groote verdeeldheid onder de Texianen, daar de inwoners der zuidelijke en westelijke districten vol geestdrift waren om den oorlog tegen Mexico voort te zetten, maar die der overige daarvan werden terug gehouden door de overtuiging, dat zij, na zich te hebben vrijgevochten, weldra in Noord-Amerika zouden ingelijfd worden.

— De echtgenoote van den heer *Graham* heeft den 22sten Augustus hare *vijftiende* luchtreis gedaan, en is daarbij door Hertog *Karel* van Brunswijk vergezeld. De luchtbol is des namiddags tusschen drie en vier uren uit *Flora-garden*, nabij Londen, in tegenwoordigheid van duizenden menschen, opgegaan en dadelijk tot eene aanmerkelijke hoogte gestegen. Nadat de luchtreizigers daarmede een goed eind weegs hadden afgelegd, zijn zij in een' anderen luchtstroom gekomen, ten gevolge waarvan de luchtbol tegen vijf uren, nabij Brendwood in het graafschap Essex, zeer snel en onverwacht naar beneden is gedaald. Bij het naderen van den grond schijnt mevrouw *Graham* hare maatregelen om den bol ergens aan vast te hechten, niet goed genomen te hebben. Het schuitje heeft ten minste een' vreeselijken schok bekomen en de beide reizigers zijn daaruit gestort. De Hertog van Brunswijk heeft zich niet bezeerd; [illegible] *Graham* is verscheidene uren lang wezenloos gebleven. Men hield zich echter met hare herstelling. De luchtbol, die zeer fraai was, is, na den val der reizigers weder opgestegen, en men weet niet, wat daarvan geworden zij.

— Ter beurze van gisteren waren genoteerd: 5 pCt. gec. 91¼; Ned. 2½ pCt. 55⅞; 5 pCt. 104½; Spanje 32¼; Port. 44⅞.

Het Status Quo.

Ingenomenheid met eigene begrippen is wel een der grootste ongelukken welke eenen Staat kunnen treffen, wanneer zij zich meester heeft gemaakt van hen, die aan het roer zitten; en niet minder nadeelig werkt dit kwaad op het Volk, wanneer die ingenomenheid met eigen denkwijze dezelven heeft vermeesterd, welke zich als voorgangers en verlichters des volks willen doen doorgaan. Er is in den laatsten tijd onophoudelijk geschreven over het Luxemburgsche geschil, dat echter geen vraagstuk meer is; en door de begeerte naar beëindiging van het ongelukkige *status quo*, verwondert men zich, dat een verstandig, maar nog al aan zijne, door ondervinding en schranderheid meestal geleide meening vasthoudende Vorst zich niet gehaast heeft, om het Vaderland te beroeven in grondgebied, en als bijzonder eigendom af te staan, wat onscheidbaar aan het gemeene Vaderland verbonden is. Het is wel goed om inschikkelijk te zijn, voor zoo verre dit kan toegelaten worden door voorzigtigheid in den aard der zake, maar in staatszaken, vooral waar het eene onderhandeling betreft, is het haasten dikwijls even verderfelijk, als het dralen. Toegestaan dat het einde van het Luxemburger geschil eene gewenschte zaak zij, en zelfs dat het niet min wenschelijk zoude geweest zijn, zoo de schikking vroeger kon zijn getroffen geweest; dan viel er te veel - zoo als meermalen aangetoond is door ons dagblad - op de voorwaarden af te dingen, om die zoo maar voetstoots aan te nemen; en met dat al, als de nood niet dwong, om aan het geschil een einde te maken, omdat het als een voorwendsel wordt gebruikt tot verlenging van het *status quo*, sluit het, dat men zijn regt moet verzaken, om nog iets te behouden. Wie denkt hier niet aan de bekende voorstelling van den man, die zijn proces gewonnen had tegenover hem, die in het ongelijk gesteld werd; en de *contenance* des regters? Zouden in de Londensche Conferentie er niet zoodanigen duidelijk kunnen aangeduid worden, die in de Belgische aangelegenheden en derzelver *sequele*, het Luxemburger geschil, de gedachte uit zijn regter hebben verruild? Die dit doorzien, en het geheele stuk der vervreemding van een deel van het Limburger grondgebied wel heeft onderzocht, en die dus weet dat de Nederlandsche grond veranderd wordt (ten einde aan de vorderingen van het Duitsch Verbond te voldoen) in een bijzonder eigendom, dat met den tijd vervallen kan aan vreemde vorsten, die zal niet verwonderd kunnen zijn, dat er geen haast gemaakt is met de beëindiging van het Luxemburgsche geschil.

Het *status quo* is ongetwijfeld een allerverderfelijkste toestand voor ons Vaderland; het put onze geldmiddelen uit, zonder iets daarvoor in plaats te stellen, en het belet, naar het oordeel van sommigen, de rigtige afdoening van vele zeer belangrijke zaken, waarbij de Natie zelve zeer groot belang heeft. Maar daarom moet het ophouden der regeling van zeer vele zaken, die tot de staatkunde geene betrekking hebben, aan dat *status quo* niet geweten worden. Hoe toch zou het *status quo* ernstiglijk de regering kunnen beletten, om de Grondwet te doen wijzigen, indien daaraan de noodzakelijkheid grondwettiglijk wordt erkend bij eene verdubbelde vereeniging der Staten-Generaal; wat zou de regering kunnen beletten om het werk der staatscommissie, die belast werd om de verbeteringen, die de Grondwet behoeft, na te gaan, ter toets te brengen aan de Vertegenwoordiging, en wederkeerigelijk, wat mag de Staten-Generaal beletten om daarop ernstiglijk aan te dringen? Wat heeft het *status quo* gemeen met het wegnemen van het omslagtige uit de administratie, die de betere bezoldiging der nu zoo lang in het provisoire verkwijnende Regterlijke Magt zou kunnen vergemakkelijken? Het *status quo*, dat staatkundig wangedrecht, heeft immers en kan ook niets gemeens hebben met de bedeeling des regts, en met het invoeren van bezuinigingen, waardoor administratie en justitie in derzelver regten niet benadeeld worden, en het staatsoverwigt behouden blijft. Het *status quo* schrijft immers niet voor, om te regeren bij ordonnantien van binnenlandsche aangelegenheden; dat schijnt veel meer uit een verkeerd begrip der wet van 6 Maart 1818 voort te vloeijen. En wat kan het *status quo* gemeens hebben met de regeling, bij eene volledige wet, van het onderwijs, waarnaar sedert jaren is uitgezien? Het voornaamste bezwaar kan niet daarin gelegen zijn, dat met de opheffing van het *status quo* de zaken weer op gelijken voet als vóór 1830 zouden gebragt worden, want niemand kan, naar gezonde begrippen, heden ten dage hopen op eene reactie in België; daartoe is er te veel gebeurd; en gedurende het tijdverloop dat België zich afgescheurd heeft, heeft het zich geheel georganiseerd en hervormd; destelfs staatkundig bestaan, destelfs finantien, destelfs regtswezen, inrigtingen van openbaar onderwijs, en wat niet al meer, alles is dáár geregeld; waarom zoude zulks dus ook niet bij ons kunnen plaats grijpen? Wij verwachten nog dat alles; doch het is verkeerd, om die verwachtingen te verbinden aan de opheffing van het *status quo*, als 't welk aan dat uitstel geheel onschuldig is.

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

DUITSCHLAND. — Dr. SICKLER, Rector van het gymnasium te *Hildburghausen*, ook buitenslands als een man van wetenschap bekend, is den 3 dezer overleden.

RUSLAND. — De Heer BULGARIN heeft aangekondigd, dat zijn groot historisch, geographisch en letterkundig werk over *Rusland* in 8 deelen, met platen, kaarten en tabellen op de pers is, en van hetzelve voor 't minst vier deelen nog dit jaar het licht zullen zien. Van hetzelve zal te gelijker tijd eene Duitsche overzetting te *Riga* worden uitgegeven. — De Keizer heeft aan den Heer TRINIUS, Schrijver van een werk over de grassoorten, opgedragen, om eene buitenlandsche reis, op kosten der Keizerlijke Academie te gaan doen, ter voltooijing van zijn werk.

ENGELAND. — Voor het Britsche *Museum* is onlangs eene verzameling gegraveerde prenten van Nederlandsche *Meesters* voor eene som van meer dan vijftig duizend gulden aangekocht.

NEDERLANDEN. — Onze Vaderlandsche Natuuronderzoekers worden op de Britsche Vereeniging, even als in vroegere jaren, weder waardiglijk vertegenwoordigd door den Utrechtschen Hoogleeraar MOLL. Uit *Frankrijk* heeft zich DUPIN, uit *Berlijn* MITSCHERLICH naar *Bristol* begeven, en nog andere geleerden bevinden zich aldaar, ter bijwoning dier vereeniging, waaromtrent wij nader eenige bijzonderheden hopen te kunnen mededeelen. De bijeenkomst bepaalt zich echter niet meer uitsluitend tot natuurkundigen; onder de zaamgekomenen bevinden zich de Iersche dichter MOORE, de Duitsche geschiedschrijver VON RAUMER en de bekende HOWARD. — Onze oogst van bibliographische aanteekeningen is in de ten einde spoedende maand alleen op Duitsche velden gelezen, en bepaalt zich tot het volgende;

GESCHIEDENIS. — De hoofdbron der oude geschiedenis van *Noorwegen* is de *Heimskringla* van SNORRE *Zoon van* STURLA. Van dit Ijslandsche werk zijn gelijktijdig twee Duitsche vertalingen in 't licht gekomen, de eene van Dr. MOHNIKE (Stralsund, nog slechts een gedeelte, Fr. 1 thlr.), de andere van Dr. F. WACHTER te *Jena* (Leipzig, 2 dd. Fr. 4 thlr. 12 Sgr.). Laatstgenoemde geeft in zijne inleiding eene zeer scherpe kritiek van de vertaling van MOHNIKE, welke ook niet zeer getrouw schijnt te zijn: Ook deze vertalingen zijn weder een blijk van het streven in onzen tijd, om de Geschiedenis uit de bronnen op te helderen.

Het bekende verhaal omtrent WILLEM TELL, 't welk reeds ten jare 1607 in eenen brief van FR. WILHMANN aan GOLDAST in twijfel werd getrokken, heeft wederom eenen bestrijder gevonden in J. L. INDLER, die gebruik maakende van vele hulpmiddelen, welke de Koninklijke Bibliotheek te *Berlijn* hem aanbood, op nieuw heeft getracht de historische waarheid van het bekende schot in twijfel te trekken en zelfs tot bij VALERIUS FLACCUS en MANLIUS toespelingen op eene dergelijke legende heeft gemeend te vinden. De titel is: *Die Sage von dem Schusse des Tell.* (Berlijn, Fr. 1 thlr.). Van onzen geleerden landgenoot HISELY, een Zwitser van geboorte, die vroeger het volksverhaal omtrent den bevrijder van zijn vaderland in een grondig en zaakrijk, in het Fransch geschreven, geschrift verdedigd heeft, mogen wij nu eene wederlegging van den nieuwen bestrijder verwachten, waarbij dan tevens zal behooren opgehelderd te worden, wat Professor KOPP in zijne *Urkunden zur Geschichte der Eidgenössischen Bünde* heeft

geschreven, dat er namelijk in den rij der Landvoogden van *Kurspach* geen Gessler gevonden wordt. Ook het werk van Kopp is den Heer Ingram, in weerwil van de blijken zijner belezenheid, onbekend gebleven.

Voor de militaire geschiedenis van *Rusland* en de militaire statistiek der Kaukasische en Over-kaukasische streken is zeer belangrijk de Geschiedenis van den Veldtogt in Aziatisch Turkye in de jaren 1828 en 1829, geschreven door een Adjudant van Vorst Paskewitz, den Overste Uschakow. Het werk is op kosten van de Kroon te *Petersburg* in 2 deelen uitgekomen en met 17 plans van vestingen en veldslagen voorzien, benevens eene kaart van het oorlogstooneel.

STAATS-HUISHOUDKUNDE. — Van het belangrijke werk des Koningsberger Hoogleeraars Schubert, *Handbuch der allgemeinen Staatskunde von Europa*, is het 1sten deels 2de stuk uitgekomen (Konigsberg, Pr. 2 thlr.). Hetzelve bevat *Frankrijk* en *Groot-Brittannie* en is met dezelfde grondigheid bewerkt, als het 1ste stuk, 't welk algemeen als zeer verdienstelijk beschouwd is.

NATUUR-WETENSCHAPPEN. — Te *Stockholm* verschijnt een Zweedsch werk over de vischen van *Skandinavie*, met afbeeldingen naar de natuur vervaardigd. Van hetzelve is eene aflevering uitgekomen. De titel is: *Skandinaviens fiskar etc. af* Wilh. von Wright, *med text af* B. Fr. Ekes *och* C. V. Ekström.

De Heidelbergsche Hoogleeraar K. C. von Leonhard heeft zijne voordrachten over de Geologie begonnen uit te geven, zoodanig ingericht, dat door eene populaire voordragt, alle lieden van den beschaafden stand zich met deze wetenschap kunnen bekend maken. De titel is: *Geologie, oder Naturgeschichte der Erde, auf allgemein fassliche Weise abgehandelt* (Stuttgart, 1en deels 1ste st. Pr. 12 gr.).

GENEESKUNDE. — Schier onteelbaar zijn de monographieën, welke, vooral in de laatste jaren, over de verschillende mineraalbronnen van *Duitschland* in 't licht zijn gekomen. Thans hebben twee Berlijnsche Geneeskundigen, G. von Gräfe en M. Kunisch eene onderneming begonnen, strekkende om het bron- en badwezen van *Duitschland* in deszelfs geheelen omvang te doen kennen, onder den titel *Jahrbücher für Deutschlands Heilquellen und Seebäder*. De eerste jaargang ziet daarvan het licht (Berlijn, Pr. 2 thlr.). Tot de kennis van dit onderwerp worden ook als zeer nuttig opgegeven, vooral voor hen die zich grootere werken niet kunnen aanschaffen, de balneographische tabellen, onlangs door Dr. Sieberhein uitgegeven: *Deutschlands Heilquellen in physikalischer, chemischer und therapeutischer Beziehung* (Berlijn, Pr. 1 thlr.). Deze tabellen zijn in 6 kolommen verdeeld, bevattende 1) het geognostische gedeelte en de namen der verschillende bronnen; 2) derzelver bestanddeelen door chemische ontleding gevonden; 3) derzelver wijze van werking in 't algemeen; 4) de ziekten en wat daartoe betrekking heft; 5) het gebruik en de in acht te nemen leefwijze; 6) geschiedkundige bijzonderheden.

REGTSGELEERDHEID. — De reeds voor eenigen tijd aangekondigde nieuwe uitgave van Feuerbach's beroemd Leerboek des Lijfstraffelijken Regts, door den geleerden Heidelbergschen Hoogleeraar Mittermaier, ziet het licht (Giessen, Pr. 2 thlr.). Deze is de 12de uitgaaf van Feuerbach's werk, maar door den nieuwen uitgever met talrijke bijvoegsels en aanteekeningen derwijze vermeerderd, dat het boek daardoor geheel op den tegenwoordigen stand der regtswetenschap gebragt is. In de voorrede geeft Mittermaier te kennen, dat hij zich bezig houdt met het samenstellen van een eigen Leerboek van Strafregt.

KLASSISCHE LETTERKUNDE. — De nieuwe verzameling van Grieksche Opschriften, door den Heer Ross, Bewaarder der Oudheden in *Griekenland*, te *Nauplia* gedrukt, van welker uitgave reeds voor lang door ons melding gemaakt was, is nu eerst verkrijgbaar gesteld (te Leipzig bij Brockhaus, 1ste afl. Pr. 1 thlr. 8 gr.). Door gebrek aan boeken heeft de uitgever de verschillende opschriften niet van de noodige opheldeningen kunnen doen vergezeld gaan, en is derhalve voor de philologen weder een nieuw veld van onderzoek geopend.

Graanmarkt te Amsterdam.

VRIJDAG, *den 26sten Augustus.*

TARWVE. — Poolsche, in genen doen, de overige soorten iets lager, doch met goeden handel: 131 ℔ witbonte Pools. *f* 250; - 125, 127 bonte dito *f* 195, 200; - 128 Zeews. *f* 173, 177, naar kwalit.; - 128 Gron. *f* 170; - 124 witbonte Pools. *f* 210; - 131 O. Pommers. *f* 215; - 126 Meerlandsch. *f* 190; - 128 jarige Gron. Hoogl. *f* 180 bij partij.

ROGGE. — Mede iets lager, doch ook met meer handel: 122, 124 ℔ Dreyte. *f* 145, 150; - 111, 113 O. gedroogde *f* 118, 122 bij aanzienlijke partij; - 126 jarige Norder *f* 154; - 125 N. Zeeuwsche *f* 152.

GARST. — Als voren: 104, 105 ℔ Oldammer winter *f* 127, 129.

HAVER. — In enen doen: 80 ℔ O. Voer *f* 72.

BOEKWEIT. — Zonder handel.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (26 *Augustus*) waren genoteerd: Werkel. Schuld 2½ pCt. 55⅝, ⅜; dito 5 pCt 102½; Kansbill. 24; Amort. Sijnd. 4½ pCt. 97⅞, ¾; dito 3½ pCt. 80⅜; Handelm. 188⅜, 189½, 189⅜; Ardoins 85 ℔, 31 1/16, ⅛; dito onb. st. 30¾, 11/16; Uitgest. 11⅜; Columb. 20¾, 11/16; Per. 15⅛, ⅜.

*** Heden overleed alhier den WEd.Gestrenge Heer JACOB RIETZ, in leven gepensioneerd Kapitein en Ridder van 's Legioen van Eer, in den ouderdom van 66 jaren.

Breda, den 26sten Augustus 1836.

*** Men vraagt in het *Hôtel de Flandres* te Breda, een bekwame KEUKENMEID, van goede getuigschriften voorzien, bij voorkeur, die, meer in Logementen, gediend hebben, tegen een Jaarlijksche Huur van **300** Gulden; adres per *Franco*-Brieven of in Persoon, bij Mejufvrouw NOOYENS, in gemeld. Hôtel.

*** BREDA. — *J. B. WALLAGH*, Dentiste van 's Hage, is alhier gearriveerd en zal vertoeven tot Donderdag den 31sten Augustus, is dagelijks te spreken of te ontbieden, om over alle gebreken des MONDS en TANDEN te consuleren, (ook voor het Inzetten van Valsche Tanden) op den Haagdijk, K. N°. 146, bij A. B. WALLAGH.

169ste Koninklijke Nederlandsche Loterij.

De Wed. F. B. HOLLINGERUS PIJPERS, alleen gekwalificeerde Kollectrice der Koninklijke Nederlandsche Loterij te Breda, heeft ten Kantore van BROESE & COMP. verkrijgbaar gesteld: HEELE en GEDEELTEN van LOTEN in *Koop* en *Huur* volgens onderstaande *Prijs-Courant.*

EERSTE KLASSE.

Waarvan de trekking begint op Maandag 5 September 1836, te 's Hage.

HUUR. voor de Eerste klasse.			KOOP. voor alle klassen.		
Heel	Lot	*f* 4,00.	Heel	Lot	*f* 69,00.
Half	Lot	- 2,00.	Half	Lot	- 34,50.
Vijfde	Lot	- 0,80.	Vijfde	Lot	- 13,80.
Tiende	Lot	- 0,40.	Tiende	Lot	- 6,90.
Twint.	Lot	- 0,20.	Twint.	Lot	- 3,45.

STOOMBOOTEN

Willem de Eerste en

KONINGIN DER NEDERLANDEN,

Varende in het Bedrijven tusschen NIJMEGEN *en* ROTTERDAM, *vice versa.*

Van NIJMEGEN naar ROTTERDAM,
Alle dagen des morgens ten 7 ure.

en

Van ROTTERDAM naar NIJMEGEN,
Alle dagen des morgens ten 6 uren.

Nadere informatien worden gegeven te Nijmegen, ten Kantore der Onderneming aan de Waal; te Tiel, bij I. DEEMS; te Bommel, bij G. VAN DRIEL; te Gorcum, bij L. DE HEER; te Dordrecht, bij C. SMITS, aan den Rietdijk; te Rotterdam, bij N. SPROTT; te Delft, bij de Erven ROODENBURG; en te 's Hage, bij I. STAAL.

BIJ *BROESE & COMP.* TE BREDA,
zijn zoo even uitgekomen, en te bekomen:

DE

Omwenteling in Polen,

OF

SCHETS

DER

VOORNAAMSTE POOLSCHE STAATS- EN KRIJGS-GEBEURTENISSEN

GEDURENDE DE JAREN 1830 EN 1831.

EENE BIJDRAGE TOT DE GESCHIEDENIS VAN ONZEN TIJD.

MET KAARTEN EN PLANS.

OORSPRONKELIJK BEWERKT NAAR DE BESTE BRONNEN,

DOOR J. G. VAN RIJNEVELD.

1 Deel, in groot 8°. Prijs . . . . . *f* 4,60.

Dit werk bevat het volledig overzigt eener gebeurtenis, die, sedert eene reeks van 5 jaren, nog telkens ter sprake komt, en die de aandachte en belangstelling van alle denkende beschouwers der groote Staatsgebeurtenissen nog geduriglijk trekken. Een groot gedeelte van dit werk is fragmentsgewijze in den *Militair en Spectator* opgenomen; vijf hoofdstukken van den inhoud, waaronder een algemeen overzigt der Poolsche omwenteling, zijn echter nog niet uitgegeven geweest en zullen ook gemeenschappelijk in het genoemde Tijdschrift worden opgenomen.

Inhoud der in dit Werk voorkomende Hoofdstukken:

INLEIDING. — I. Wederwaardigheden, die voor het opende van den Veldtogt. — II. Oorzaken van den Veldtogt. — III. Gevechten bij Wawer. — IV. Gevechten bij Dobrolenka, 24 en 25 Febr. — V. Slag bij Grochow, 25 Febr. — VI. Toestand der Poolsche omwenteling, met betrekking tot den verderen loop der krijgsgebeurtenissen. — VII. Bewegingen, marschen en gevechten der beide legers in de maand Maart. — VIII. Gevechten bij Wawer, Dembe Wielkie en Minsk, en verdere gebeurtenissen in de maand April. — IX. Gevechten bij Minsk en Lubartow. Ontwikkeling van een nieuw plan en het overgaan van den Bug en Narew tot den 22en Mei. — X. Slag van Ostrolenka. Dood van den Veldmaarschalk Graaf Diebitsch. — XI. Toestand der Poolsche omwenteling en van het Poolsche leger na den slag van Ostrolenka. — XII. Ondernemingen van de Divisie-Generaal Gielgud in Litthauwen, en terugtogt van den Divisie-Generaal Dembinski naar Praga. — XIII. Snoodmoedige houding en bedreigingen van Rusland. Aankomst van den Veldmaarschalk Graaf von Paskewitz bij het Russische leger. Nieuwe plannen en inleidende bewegingen. — XIV. Overgang van den Weichsel door het Russische hoofd-leger en door het korps van den Generaal Rudiger. Strategische bewegingen der beide legers en daarop gevolgde gebeurtenissen tusschen Warschau en Plock. — XV. Maatregelen en plannen voor den aanval en de verdediging van Warschau; en gebeurtenissen, welke dien aanval onmiddellijk voorafgegaan. — XVI. Aanval en bestuiging van Warschau. — XVII. Onderhandelingen en verdere gebeurtenissen, na de overgaan van Warschau. — XVIII. Bewegingen en gevechten der Russische troepen met het Poolsche hoofd-leger en met het korps van Romarino. Overgang der korpsen op Praatsch en Oostrowsche grondgebied. — XIX. Operatien van den Generaal Rumien tegen de troepen van Rozycki en Kalinski. Operatien tegen Modlin en Zamosc; overgave dezer vestingen. Einde van den Veldtogt. — XX. Overzigt der Poolsche omwenteling en derzelver gevolgen.